

Sınıf Yönetimi Ölçeğinin Geliştirilmesi

Development of Class Management Scale

Gülşen ÖZCAN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, Bolu

Kaine GÜLÖZER

Yıldız Teknik Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu, İstanbul

Makale Geliş Tarihi: 22.01.2016

Yayına Kabul Tarihi: 02.11.2016

Özet

Bu araştırmanın amacı liselerde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmaya 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde kamuya bağlı üç farklı lisede öğrenim gören toplam 524 öğrenci katılmıştır. Ölçeğin geliştirilmesinin ilk aşamasına iki farklı lisede öğrenim gören 394, ikinci aşamasına ise farklı bir lisede öğrenim gören 130 öğrenci katılmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışmasında taslak ölçek maddeleri üzerinde Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Analizler sonucunda 18 maddeden oluşan üç boyutlu ölçeğin son hali oluşturulmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini belirten Cronbach Alfa değeri birinci boyutta, 93, ikinci boyutta, .64, üçüncü boyutta 67, toplamda ise .85'dir. Bulgular sınıf yönetimi ölçeğinin Türkiye'de öğrenim gören lise öğrencileri için geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, sınıf yönetimi, ölçek, ortaöğretim.

Abstract

This study aims to develop a classroom management scale (CMS) for the teachers who work at high schools. The study was conducted to total of 524 students who are enrolled in three distinct public high schools during the 2014- 2015 academic calendar of the fall semester. In the first phase of the scale development, 394 students from two different high schools, in the second phase 130 high school students from another different high school students were recruited. In relation to reach the validity and confirmation of the scale, exploratory factor analysis was performed and confirmatory factor analyses were performed on the pilot items of the scale. The results yielded 18 items with three dimensions of the classroom management scale. Conbach Alpha level for each dimensions are .93, .64, .67 and the level for the whole scale is .85. Findings of the study show that the classroom management scale is valid and reliable for the students at high schools in Turkey.

Keywords: Teacher, class management, scale, high school.

1. Giriş

Sınıf yönetimi öğrenme öğretme sürecinin en önemli unsurlarından biridir. Sınıf yönetimiyle ilgili tanımlar incelendiğinde, birbirine benzer kavramların yanı sıra farklı noktalara da vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu kavramlar arasında, öğrenme için uygun ortamların oluşturulması, çalışma engellerinin kaldırılması, öğrenci davranışlarının denetlenmesi, öğrenci, öğretmen, program içerik ve yöntem teknik arasındaki eşgüdümlemenin sağlanması, olumlu öğrenme ortamları yaratılması, sınıftaki kaynakların, insanların ve zamanın iyi yönetilmesi gibi tanımlamalara rastlanmıştır (Başar, 2006; Çelik, 2003; Bayrak, 1998; Celep, 2000; Evertson ve Neal, 2006; Erdoğan, 2004; Sarıtaş, 2006; Taylor, 2009). Diğer yandan sınıf yönetiminin sadece disiplin üzerine odaklanan bir yapı olmaktan ziyade, öğrenme-öğretme etkinliklerini, sosyal iletişimi, sınıf düzenini vurgulayan, daha geniş bir çerçevesi olduğunu belirten araştırmacılar da vardır (Pasi, 2001; Henson ve Chambers, 2005, Martin ve Yin, 1997; Mok, 2005).

Günümüzde geçerliğini koruyan, “öğrenmeyi öğrenme” ilkesine dayalı yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı öğretmenlerin rollerini yeniden belirlemiştir. Bransford, Brown, ve Cocking (1999); Darling ve Hammond (1996)’a göre davranışçı öğrenme yaklaşımından bilişsel ve sosyal öğrenmeye geçiş yapan öğretmenler, sınıf içi düzenlemeleriyle öğrencilere pasif alıcı durumdan aktif, kendi öğrenmelerinden sorumlu öğrenme yaşantıları hazırlamaktadırlar. Evertson ve Neal (2006) ise öğrenmede sınıf ortamının önemini belirterek aktif öğrenmede öğretmenin rehber kimliğinin öne çıkması gerektiğini vurgulamışlardır.

Öğrenci ihtiyaçlarındaki çeşitlilik, teknolojik uyarıcıların cazibesi, sınıflara düşen öğrenci sayısının fazlalığı gibi durumlar öğretmenlerin sınıf yönetimiyle ilgili alacakları önlemleri giderek zorlaştırmaktadır. Bu durumlar karşısında, Evertson ve Randolph (1999)’a göre öncelikle öğretmenler sınıf içi kuralları, ahlaki ve sosyal sorumlulukları öğrencilerle birlikte belirlemeli, sonrasında alınan kararlar doğrultusunda öğrencilerin takibini yapmalıdır. Greenwood, Horton ve Utley (2002); Sutherland ve Oswald (2005) ise dersle ilgili bir şeylerle meşgul olan, yapılan etkinliklerde dikkatini çekecek bir şeyler bulan öğrencinin derste sorunlu davranışlar gösterme ihtimalinin düşük olacağını belirtmektedir. Denkdemir (2007)’e göre sınıf yönetimini etkileyen sınıf içi ve sınıf dışı unsurlar vardır. Sınıf yönetimini etkileyen iç unsurlar arasında öğretmen, öğrenci, dersliğin genişliği, duvarların rengi, sınıftaki öğrenci sayısı, ısı ve ışık gelmektedir. Bu unsurların en önemlisinin öğretmen olduğu söylenebilir. Öğretmenin öğrencilere karşı davranışı, içtenliği, fiziksel özellikleri, sesini iyi kullanması, bilgisi, öğretim yöntemi, öğrenci velisiyle işbirliği içinde olması öğretmenin sınıfı etkili bir şekilde yönetmesi için kendisinde bulunması gereken özelliklerdir.

Öğretmenler, ders esnasında çeşitli olumsuz öğrenci davranışlarıyla karşılaşabilirler. Bunlar arasında ölçüsüz konuşma, izin almadan sırasını terk etme, birbirlerine nesnelere fırlatma, uyuma, öğretmene saygısızca davranma gibi olumsuz

öğrenci davranışları bulunabilir. Bu tür olumsuzluklarla baş etmede öğretmenlerin yaratıcı çözüm yolları bulmaları kadar dersi nitelikli bir şekilde yürütmeleri de önemlidir. Etkili bir sınıf yönetimi sadece kurallar ve uyulması gereken prosedürlerden oluşmamalı aynı zamanda öğretmenin duyarlı bir şekilde düzenlediği etkinliklerden oluşmalıdır (Taylor, 2009). Sınıf yönetimiyle ilgili olarak, Levin ve Nolan (1991) müdahaleci, müdahaleci olmayan ve etkileşimci olmak üzere üç yaklaşım, Başar (2006) tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olmak üzere dört yaklaşımı öne sürmektedir.

Sınıf yönetimi ile ilgili yapılan sınıflamalar incelendiğinde Başar (2006), Çelik (2003) sınıf yönetimini, ilişki yönetimi, zaman yönetimi, öğretimin yönetimi, davranış yönetimi ve fiziksel düzen yönetimi olarak beş boyutta toplamaktadır. Bu boyutların her biri öğrencilerin gelişim ve öğrenmelerine hizmet etmektedir ve her bir boyut için öğretmenlere görev düşmektedir. Örneğin etkili davranış yönetimiyle ilgili olarak öğretmen, öğrencilerin olumsuz davranışları henüz ortaya çıkmadan onları engelleyebilir, tedbirler alabilir veya karşılaştığı olumsuz davranışları ortadan kaldıracaktır (Wragg ve Wragg, 1998). Diğer yandan öğretim yöntemlerine doğru karar veren ve etkili kullanan bir öğretmen öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırabilir.

Öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerine ilişkin geliştirilen ölçek ve diğer çalışmalar incelendiğinde (Demirtaş ve Kahveci, 2010; Elçiçek, Kinay, Oral, 2015; İlgar, 2007; Kiraz ve Omağ, 2013) tarafından geliştirilen ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetim yeterliklerini belirleyen ölçeklere, Çetin (2013) tarafından öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ile ilgili özyeterlik inançlarını tespit edebilmek için hazırladığı ölçeğe, ayrıca Aslanargun (2013) tarafından öğretim elemanlarının sınıf yönetim yeterliliğini tespit edebilmek için hazırladığı ölçeğe rastlanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmek için hazırlanan anketlere rastlanmıştır (Aksu, 1997; Kohen, 2006; Sarıtış, 2006; Çakmak, Kayabaşı, Ercan, 2008; Keskin, 2009). Diğer yandan geneli aday ve ilköğretimde görev yapan öğretmenlerle yapılan sınıf yönetimine ilişkin ölçek ve anketlerin kullanıldığı çalışmalara rastlanmıştır (Özer, 2013; Akın ve Koçak, 2007; Burç, 2006; Çubukçuoğlu, Girmen, 2007; Demir ve Maskan, 2007; Güven, 2005; Kurt, Ekici, Aksu, Aktaş, 2013, Öksüz, Çevik, Baba, Güven, 2011; Savran ve Çakıroğlu, 2004; Yalçınkaya ve Tombul, 2002). Yapılan incelemeler sonucunda liselerde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmeye yönelik ölçme aracı eksikliği tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucunda geliştirilen ölçeğin, bu eksikliği gidererek alana katkı sağlaması beklenmektedir. Diğer yandan öğrenci değerlendirmelerine dayalı olarak hazırlanan SYÖ'nin öğrenci merkezli bir ölçme aracı olmasının da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırma 2014-2015 eğitim- öğretim yılı güz döneminde Bolu ili merkez ilçede

bulunan ve yansız olarak seçilen kamuya bağlı iki farklı çalışma grubuyla yürütülmüştür. Birinci grupta, iki farklı lisede öğrenim gören 394 ikinci grupta ise farklı bir lisede öğrenim gören 130 öğrenci bulunmaktadır. Bolu ilinde 2014- 2015 öğretim yılında toplam 18,675 öğrenci lise düzeyinde öğrenim görmektedir. Bunlardan 8816'sı kız, 9859'u erkek öğrencidir (meb.gov.tr). Faktör analizi çalışmalarında yer alması gereken katılımcı sayısı konusunda araştırmacılar arasında tam bir uzlaşma bulunmamaktadır. Cattell (1978) faktör analizi çalışmalarında, ölçekteki madde sayısının 3 ile 6 katı kadar katılımcının çalışma grubuna dâhil edilmesini önermekte ve faktör analizi için 200 katılımcıyı kabul edilebilir, 500 katılımcıyı ise oldukça iyi bir sayı olarak nitelendirmektedir. Hair, Anderson, Tatham ve Grablowsky (1979) ölçekteki madde sayısının 20 katı kadar katılımcının çalışma grubunda yer almasını faktör analizi için yeterli görmektedir. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004) ise 10.000-25.000 arasındaki nüfusun örnekleme oranında 0.05 örnekleme hatasıyla örneklem sayısı 240-378 arasında olabilir. Bu bilgilere göre bu araştırmanın örneklemini oluşturan toplam 524 öğrencinin ölçek geliştirme çalışması için yeterli olduğu kabul edilebilir. Tablo.1'de öğrencilerin okullara göre dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımları

		I. Grup		II. Grup	
		I. Okul	II. Okul	Toplam	III. Okul
Cinsiyet	Kız	99 44,0%	126 56,0%	225 100,0%	70 %53,84
	Erkek	69 40,8%	100 59,2%	169 100,0%	60 %46,16
Toplam		168 42,6%	226 57,4%	394 100,0%	130 %100

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 99 kız öğrenci (%44) ve 69 erkek öğrenci (%40.8) I. Okul, 126 kız öğrenci (%56) ve 100 erkek öğrenci(%59.2) de II okulda öğrenim görmektedir. Araştırmanın ikinci grubunda ise 70 kız öğrenci (%53,84) ve 60 erkek öğrenci (%46,16), III. Okulda öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması ve Uygulanması

Ölçekte yer alacak maddeler oluşturulurken öncelikle ilgili literatür taranmıştır. Literatürde, “Sınıf yönetimi nedir?”, “Sınıf yönteminde kullanılan yaklaşımlar ve yöntemler”, “Sınıf yönetimi ilkeleri”, “Sınıf yönetimi ile ilgili geliştirilen ölçekler” gibi anahtar kelimelerle alan taraması yapılmıştır. Ayrıca ölçek maddelerini oluşturmada fikir vermesi açısından ölçeğin uygulanacağı grubu temsil eden bir devlet okulunda öğrenim gören 28 lise öğrencisine “Sınıf yönetimine ilişkin öğretmenlerinizden beklentileriniz nelerdir?” sorusu sorularak cevaplar yazılı olarak alınmıştır. Öğrencilerden gelen cevaplar literatür bilgileriyle birleştirilmiştir. Maddelerin yazım

aşamasında ise geliştirilecek ölçeğe dayanak olabilecek sınıf yönetimine ilişkin sınıflamalar ve kuramsal bilgiler göz önünde bulundurulmuştur. Yapılan analizler sonucunda 40 maddeden oluşan madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak ölçek maddeleri görünüş ve yapı geçerliği açısından değerlendirmeleri için üniversite düzeyinde görev yapan beş öğretim elemanına verilmiştir. Söz konusu öğretim elemanlarının ikisi sınıf yönetimi dersini yürütmekte, iki tanesi eğitim programları ve öğretimi alanında uzman ve diğer öğretim elemanı ise ölçme ve değerlendirme uzmanı olarak görev yapmaktadır. Uzmanlardan gelen dönütler değerlendirilerek 40 maddeden oluşan ölçeğin yeni formu 28 maddeye indirilmiştir.

Hazırlanan 28 maddelik taslak ölçek 394 lise öğrencisine uygulanarak ölçeğin yapı geçerliğini ölçmek üzere AFA yapılmıştır. AFA sonucu ölçekte kalan 20 maddelik ölçek farklı bir lisede öğrenim gören 130 öğrenciye verilerek DFA'ne tabi tutulmuş ve iki ölçek verilerinin birbiriyle uyumuna bakılmıştır.

3. Bulgular

Açımlayıcı faktör Analizi (AFA) ve Bulgular

Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir. Faktör analizi bir faktörleşme ya da ortak faktör adı verilen yeni kavramları (değişkenleri) ortaya çıkarma ya da maddelerin faktör yük değerlerini kullanarak kavramların işlevsel tanımlarını elde etme süreci olarak da tanımlanmaktadır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla AFA kullanılmıştır. Faktör analizi, tüm veri yapıları için uygun olmayabilir. Verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser- Meyer- Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik (sphericity) testi ile incelenebilir. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizi için uygun olup olmadığı hakkında bilgi verir. KMO'nun .60 dan yüksek olması gerekir. Faktör analizinde önemli bir değer olan faktör yük değerinin ise 0.45 ya da daha yüksek olması ise seçim için iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır değer .30'a kadar indirilebilir. (Büyüköztürk, 2013). Bu çalışmada AFA yapılan ilk analizler sonucunda faktör yük değerleri .45'den büyük maddeler alınmıştır. İki faktörde birbirine yakın değere sahip maddeler ise ölçekten çıkartılmıştır. Ölçekte kalan 20 madde dik döndürme tekniklerinden varimax döndürme tekniği kullanılarak tekrar faktör analizine tabi tutulmuştur. Sosyal bilimlerde ölçek geliştirmede genellikle dik döndürme tekniklerinden varimax ve Quartimax kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2002). Araştırmaya ait KMO değeri .906'dır. Bu değer KMO değeri için uygun görülen .60 sınır değerinin oldukça üstündedir. Bu da araştırma verilerinin faktör analizi yapmak için uygun olduğu anlamına gelmektedir. Bartlett testi sonucuna göre ise $p=.000<0.05$ dir. Bu değer de $=.05$ anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir değerdir.

Ölçek Temalarının Belirlenmesi

KMO ve Barlett küresellik (sphericity) testi sonucuna göre taslak ölçek maddeleri üzerinde yapılan AFA sonucuna göre ölçekte üç faktörden oluşan 20 maddelik bir yapıya ulaşılmıştır. Bu maddelerin içerikleri incelenerek literatürde geçen sınıf yönetimi ile ilgili kuramsal temeller dikkate alınarak faktörler isimlendirilmiştir. Tablo 3’de döndürme sonrası maddelerin faktör yükleri ve faktör ortak varyansları ve faktör adları görülmektedir.

Tablo 3. AFA Göre Maddelerin Faktör Adları, Faktör Ortak Varyansları ve Faktör Yük Değerleri

Maddeler	Faktör Ortak Varyansı	Faktör Yükü
İnsan Yönetimi		
1. Öğrencilere karşı önyargıyla sınıfa girerler.	.47	.62
2. Kızdıkları zaman öğrencileri aşağılarlar.	.48	.67
3. Derste uymamız gereken kuralları kendilerine göre koyarlar	.28	.52
4. Öğrenciye saygı duymazlar.	.57	.70
5. Sınıf içi etkinliklerde bizi cesaretlendirmezler.	.46	.62
6. Derse ilgisiz öğrencileri tehdit ederek uyarırlar.	.49	.67
7. Derste sıkıldığımızı anlamalarına rağmen aldırış etmezler.	.52	.58
8.Derslerini anlayıp anlamadığımızı umursamazlar.	.51	.63
9. Olumsuz davranan öğrenciler olduğunda tüm sınıfı cezalandırırlar.	.34	.55
Ders Yönetimi		
10. Dersi plan ve düzen içinde işlerler.	.44	.57
11. Derste isimlerimizle hitap ederler.	.41	.64
12. Derste çeşitli araç-gereç kullanarak dikkatimizi çekerler.	.54	.68
13. Derste çeşitli yöntem teknikler kullanırlar.	.59	.71
14. Dikkatimiz dağıldığında konuyla ilgili, fıkra, hikaye güncel olay vs anlatırlar.	.35	.45
Davranış Yönetimi		
15. Sınıf ortamını (oturuş düzeni, araç gereç hazırlama vs) konuya göre düzenlerler.	.38	.59
16. Dersteki etkinlikleri düzenlerken bireysel özelliklerimizi dikkate alırlar.	.42	.63
17. Derslerde aktif olacağımız etkinlikler yaptırırlar.	.57	.66
18. Zaman zaman kendilerini ve derslerini değerlendirmemizi isterler.	.50	.70
19. Jest ve mimiklerini kullanarak dikkatimizi çekmeye çalışırlar.	.46	.60
20. Sınıfın ısı, ışık, temizlik, rahatlık gibi fiziki şartlarının uygun olmasına dikkat ederler.	.39	.57

Tabo 3. İncelendiğinde ölçeğin İnsan yönetimi boyutunda madde faktör yük değerlerinin .52 ile .70 arasında değiştiği, faktör ortak varyansının ise .28 ile .57 arasında değiştiği görülmektedir. Ders yönetimi boyutunda faktör yük değerleri .45 ile 71

arasında değişirken, madde ortak varyansı 35 ile 59 arasında değişmektedir. Davranış yönetimi boyutunda ise faktör yük değerleri .57 ile .70 arasında, faktör ortak varyansları ise 38 ile 57 arasında değişmektedir.

Doğrulatory Faktör Analizi (DFA) ve Bulgular

AFA'den elde edilen 20 maddelik, üç faktörlü modelin verilerle uyum sağlayıp sağlamadığını test etmek için Lisrell istatistik Programı yardımıyla DFA kullanılmıştır. DFA'inde değişkenler arasındaki ilişkiye dair daha önce saptanan bir hipotezin ya da kuramın test edilmesi söz konusudur (Büyüköztürk, 2013). Bu araştırmada 20 maddeden oluşan üç faktörlü yapının uyum istatistikleri hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda ders yönetimi boyutundaki 10. ve 11. maddenin ölçekten çıkarılması durumunda ölçeğin uyum indekslerinin istenilen değerlere ulaştığı görülmüştür. Standart hale getirilmiş çözümler ile yol şeması üç faktörde her bir maddenin yüklerini göstermektedir. Şemaya göre insan yönetimi boyutunda dokuz madde bulunmakta olup madde yük değerleri, .50 ile .91 arasında değişmekte, ders yönetimi boyutunda üç madde bulunup madde yük değerleri .54 ile .65 arasında değişmekte, davranış yönetimi boyutunda ise altı maddenin olduğu ve yük değerlerinin .27 ile .80 arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca maddelerin t değerlerinin 4,31 ile 7,88 arasında değiştiği görülmektedir. t değerlerinin 2.56'dan büyük olması t değerlerinin .01 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir (Jöreskog ve Sörbom, 1996).

SYÖ'nin uyum değerlerine gelince, $\chi^2/sd = 1.132$, GFI= .86, CFI= .97, RMSEA= 0.054 $p=0,002$, AGFI= .82, NFI= .91, NNFI= 96, IFI=.97, PNFI=.78 dir. DFA sonucu maddelerin uyum indeksleri ve kabul edilebilir ve mükemmel uyum değerleri Tablo 4'de gösterilmiştir (Byrne, 2001; Kline, 2011; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003; Sümer, 2000).

Tablo 4. SYÖ'nin Doğrulatory Faktör Analizi (DFA) Sonucu Ortaya Çıkan Uyum İndeksleri Ve Uyum Ölçütleri

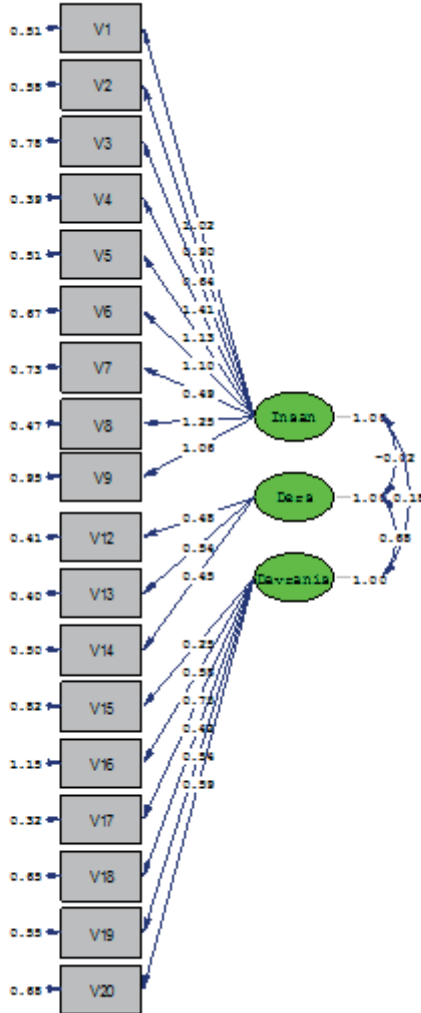
Uyum İndeksleri	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum	Sonuç
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$	1.32	Mükemmel Uyum
GFI	$.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI \leq .95$.86	Düşük Uyum
AGFI	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI \leq .90$.82	Düşük Uyum
CFI	$.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI \leq .95$.97	Mükemmel Uyum
NFI	$.95 \leq NFI \leq 1.00$	$.90 \leq NFI \leq .95$.91	Kabul edilebilir
NNFI	$.95 \leq NNFI \leq 1.00$	$.90 \leq NNFI \leq .95$.96	Mükemmel uyum
IFI	$.95 \leq IFI \leq 1.00$	$.90 \leq IFI \leq .95$.97	Mükemmel uyum
RMSA	$.00 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 \leq RMSEA \leq .08$.054	Kabul edilebilir
PNFI	$.95 \leq PNFI \leq 1.00$	$.50 \leq PNFI \leq .95$.78	Kabul edilebilir
PGFI	$.95 \leq PGFI \leq 1.00$	$.50 \leq PGFI \leq .95$.67	Kabul edilebilir

Tablo 4'de görüldüğü üzere madde uyum indeksleri GFI ve AGFI değerleri dışın-

da mükemmel ve kabul edilebilir sınırlardadır.

DFA sonucunda elde edilen üç boyutlu modele ilişkin faktör yükleri Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Sınıf Yönetimi Ölçeği’nin (SYÖ) Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ölçme Aracının Güvenirliği

Bir ölçme aracında olması gereken bir diğer özellik de ölçme aracının tutarlılığını da gösteren güvenilirlik katsayısıdır. Orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmek için hazırlanmış bu ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ölçeğin insan yönetimi boyutunda .93, ders yönetimi boyutunda, .64, davranış yönetimi boyutunda, .67, toplamda ise .85'dir. Bu sonuçlara göre ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

4. Tartışma

Öğrenciler zamanlarının çoğunu sınıf ortamında geçirmektedirler. Dolayısıyla, etkili sınıf yönetimi, öğretimin kalitesini doğrudan etkilemektedir (Çakmak ve diğerleri, 2008). Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki yeterliklerini sorgulayan araştırmalar incelendiğinde sınıf yönetiminin çeşitli boyut, yöntem ve modellerine vurgu yapılan farklı sonuçlara sahip araştırmalara rastlanmıştır. Demirtaş (2012) sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin kendi sınıf yönetimi düzeylerini “çok yüksek” düzeyde yeterli algıladıklarını, İlgar (2007) sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri yönünden kendilerini yetersiz gördüklerini, Gündüz (2001) ise müfettiş görüşlerine göre, öğretmenlerin, sınıf ortamlarının düzenlenmesi ve yönetilmesi alanındaki yeterliliklerinin “orta” düzey ve altında olduğunu belirlemiştir. Oral (2000), yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin sınıftaki bütün öğrencilerle iletişim kurma, görsel-işitsel araçları etkili kullanma ve öğrencilerin derse ilgisini canlı tutma davranışlarını “ara sıra” gösterdiklerini, zamanı etkili kullanma, öğrencilerin derse aktif katılımını sağlama ve öğrencilerle göz iletişimi kurarak sınıfı denetim altında tutma davranışlarını “sık sık” gösterdiklerini, “her zaman” düzeyinde gösterdikleri tek davranışın ise içeriği açık ve anlaşılır bir sırada sunma davranışı olduğunu tespit etmiştir. Güven ve Akdağ (2002)' yaptıkları çalışma sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun öğretmenlerinin ders yılı başında kendi derslerine ilişkin uyulması gereken kuralları açıkladıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin üçte biri ise, öğretmenlerinin kızacağı korkusu ile iletişim kurmadıklarını ve geri kalanları ise öğretmenlerinin iletişim için uygun ortam hazırlamadıklarını belirtmişlerdir.

Geneli ilköğretimde görev yapan öğretmenler ile öğretmen adayları üzerinde yapılan bu çalışmalar sınıf yönetiminin öğrenci algısı açısından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Yapılan bu çalışmanın lise düzeyinde öğrenim gören öğrenci algılarına dayalı olmasının literatürdeki bulgulara çeşitlilik ve zenginlik katması beklenmektedir.

5. Sonuç

Bu çalışmada liselerde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmeye yardımcı olacak ölçme aracı geliştirilmiştir. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda 18 maddeden ve üç boyuttan oluşan dörtlü likert tipi (1=Hiç-

biri böyle davranmaz, 2= Bazıları böyle davranır, 3=Geneli böyle davranır, 4= Hepsi böyle davranır) bir ölçeğe ulaşılmıştır. Ölçeğin dokuz maddesi olumlu (12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20), dokuz maddesi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9), olumsuzdur. Ölçekte insan yönetimi boyutunda dokuz (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9), ders yönetimi boyutunda üç (12, 13, 14), davranış yönetimi boyutunda ise altı madde (15, 16, 17, 18, 19, 20) bulunmaktadır. Ölçekteki 10. ve 11 maddeler DFA sonucunda yeterli uyum ölçütlerine uymadığı için ölçekten çıkartılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 18, en yüksek puan ise 72'dir. Öğrencilerin puanlarının yüksekliği sınıf yönetimi açısından öğretmenlerini yüksek düzeyinde algıladıkları anlamına gelmektedir. Bulgular sınıf yönetimi ölçeğinin Türkiye'de öğrenim gören lise öğrencileri için geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

6. Öneriler

- Geliştirilen SYÖ Bolu il merkezinde bulunan toplam üç devlet okulu ile sınırlıdır. Dolayısıyla Türkiye genellenebilirliği düşük düzeydedir. Bu yüzden hazırlanan ölçeğin araştırmacılar tarafından daha büyük örneklem gruplarıyla denenmesi planlanmaktadır.
- Geliştirilen ölçek farklı liseler ve farklı değişkenler açısından denenebilir.
- Geliştirilecek diğer ölçeklerle korelasyonuna bakılabilir.
- Geliştirilen bu ölçekten yararlanacak diğer araştırmacılar ölçeğin son şeklindeki çıkarılan maddeleri dikkate alarak ölçeği kullanmalıdırlar.

7. Kaynakça

- Akın, U., Koçak, R. (2007). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (51), 353-370.
- Aksu, F. (1997). Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki etkililiği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, İzmit.
- Aslanargun, E., Eriş, H.M. (2013). Öğretim elemanlarının sınıf yönetiminde kullandıkları güç türleri ölçeğinin geliştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2), 207-220.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başar, H. (2006). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayrak, C. (1998). *Okul ve sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar. eğitim bilimlerinde yenilikler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Bransford, J.D., Brown, A. L., Cocking, R.R. (1999). *How people learn: brain, mind, experience, and school*. Washington, DC: National Academy Press.
- Burç, E. D. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri: Hatay İli Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. 13. Baskı. Ankara: Tarcan Batbaacılık.
- Byrne, B.M. (2001). Structural equation modeling with amos, eqs, and lisrel: comparative approaches to testing for the factorial validity of a measuring instrument. *International Journal Of Testing*, 1(1), 55-86.

- Cattell, R.B. (1978). *The scientific use of factor analysis in behavioral and life sciences*. New York: Plenum.
- Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çakmak, M., Kayabaşı, Y., Ercan, L.(2008). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stratejilerine yönelik görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 53-64.
- Çelik, V. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çetin, Ş. (2013). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi konusundaki öz yeterlik inançlarını belirleme ölçeği geliştirme çalışması. *International Periodical For The Languages, Literature And, History of Turkish or Turkic*, 8 (12), 299-310.
- Darling, H., L. (1996). The quiet revolution: rethinking teacher development. *Phi Delta Kappan*, 53 (6), 4-10.
- Demirtaş, Z., Kahveci, G. (2010). Öğrenci algılarına göre 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 18-29.
- Denkdemir, E. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi hakkında görüşleri ve bir uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Ekici, G. (2004). İlköğretim I. kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 131, 50-60.
- Elçiçek, Z., Kinay, İ., Oral, B. (2015). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Dergisi*, 4 (1), 51 - 63.
- Erdoğan, İ. (2004). *Sınıf yönetimi* (4. Baskı). İstanbul: Sistem Yayınları.
- Evertson, C. M., Neal, K. W. (2006). *Looking into learning-centered classrooms implications for classroom management*. National Education Association, 1201 16th Street, N.W.Washington, DC 20036-3290.
- Evertson, C. M., Randolph, C. H. (1999). Perspectives on classroom management in learning-centered classrooms. new directions for teaching. *Practice and Research*, pp. 249-268.
- Greenwood, C. R., Horton, B. T., Utley, C. A. (2002). Academic engagement: current perspectives on research and practice. *School Psychology Review*, (31), 328-349.
- Gündüz, Y. (2001). Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yeterlilikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Güven, E. D., Cevher, F. N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 85-107.
- Güven, S. , Akdağ, M. (2002). İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi etkinliklerine ilişkin öğrenci algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 29, 69-80.
- Hair, J.F., Anderson R.E., Tatham R.L., Grablovsky, B.J. (1979). Multivariate data analysis. [Http://www.Marthalakecov.Org/~Building/Strategies/Democratic/Gimbert.Htm](http://www.Marthalakecov.Org/~Building/Strategies/Democratic/Gimbert.Htm), (Erişim Tarihi: 2016, Şubat,18)
- Henson, R.K., Chambers, S.M. (2005). Personality type as a predictor of teaching efficacy and classroom control in emergency certification *Teachers. Education*, 124 (2), 261-8.
- [Http://www.meb.gov.tr/meb_duyuruindex.php?KATEGORI=774](http://www.meb.gov.tr/meb_duyuruindex.php?KATEGORI=774) Okul ve öğrenci sayıları. İstatistik (Erişim Tarihi: 2016, Şubat, 23).
- İlgar, L. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Keskin, E. (2009). *Ortaöğretim öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yeterlilikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yedi Tepe Üniversitesi, İstanbul.

- Kiraz, A., Omağ, K. (2013). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin uyguladığı sınıf yönetimi tekniklerine ilişkin öğrenci algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44: 198-211.
- Kline, R.B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Kris, B. (1996). Teacher talks “what is your classroommanagement profile ?” .[Http://Education.Indiana.Edu/Cas/Tt/V1i2/What](http://Education.Indiana.Edu/Cas/Tt/V1i2/What). Html. (Erişim Tarihi:2015, Ekim, 26).
- Kohen, L. (2006). *Etkili sınıf yönetimi için uygun sınıf ortamının yaratılmasında öğrenci ve öğretmen beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi İstanbul.
- Kurt, H., Ekici, G, Aksu, Ö., Aktaş, M. (2013). Öğretmen adaylarının kişilik tipleriyle sınıf yönetimi profilleri arasındaki ilişkisinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 189- 198.
- Levin, J., Nolan, J. F. (1991). *Principles of classroom management. ahierarchical approach*. New York: Prentice Hall, Inc.
- Martin, N.K., Yin, Z. (1997). Attitudes and beliefs regarding classroom management style: differencesbetween male and female teachers. paper presented at the 20th annual meeting of the southwest. *Educational Research Association, Austin*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 404 708).
- Martin, N.K., Yin, Z. , Baldwin, B. (1998). Constact validation of the attitudes and beliefs on classroom control inventory. *Journal Of Classroom Interaction*, 33(2), 6-15.
- Mok, Y. F. (2005). Teacher concern and teacher life stages. *Research in Education*, 73, 53–72.
- Öksüz, Y., Çevik, C., Baba, M., Güven, E. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 99-113.
- Özer, F. (2013). *Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin alguları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Pasi, R. J. (2001). A climate for achievement. principal leadership, [Www.Principals.Org/News/Pl_Clmt_Achvmnt](http://www.Principals.Org/News/Pl_Clmt_Achvmnt) (Erişim Tarihi:12.11.2015).
- Sarıtaş, M. (2006). Öğretmen adaylarının değerlendirmelerine göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılan stratejiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 167-187.
- Savran, A., Çakıroğlu, J. (2004). Preservice science teachers' orientations to classroom management. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 124-130.
- Schermelleh-Engel, K Moosbrugger , H . (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods Of Psychological Research Online Dergi*, 8 (2): 23-74.
- Sutherland, K. S., Oswald, D. P. (2005). The relationship between teacher and student behavior in classrooms for students with emotional and behavioral disorders: *Journal of Child and Family Studies*, 14, 1–14.
- Sümer N (2000). Yapısal eşitlik modelleri: temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6): 74-79.
- Taylor, B. (2009). Classroom management impacts student achievement: [Http://Files.Eric.Ed.Gov/Fulltext/ED506815.Pdf](http://Files.Eric.Ed.Gov/Fulltext/ED506815.Pdf), (Erişim Tarihi: 2016, Şubat, 16).
- Wragg, E. C. & Wragg, C. M. (1998). Classroom management research in the United Kingdom. (Eric Document Reproduction Service No: ED 418 971).

Yalçınkaya, M.V., Tonbul, Y. (2002). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-10.

Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction:

Classroom management is one of the most crucial criteria of the learning and instruction process in educational settings. Definition of classroom management seems to be various in that it covers identical entities in some studies yet, it highlights distinct issues in other studies. Among those definitions are forming available medium for learning, eliminating possible barriers of instruction, inspecting student behavior; provision of the coordination among students, teacher, program, syllabus and methodology; creating positive learning medium, well management of resources in the class, students and time. On the other hand, there have been studies stating that classroom management covers a sort of broader frame in which learning and instruction activities, social interaction social communication and classroom layout are emphasized rather than that of the structure focused in discipline in relation to the classroom management.

The cases such as variety in student needs, attraction of technological stimuli, over population for each classroom have been a kind of pressure on teachers in taking measure of classroom management during the process of instruction. In dealing with the case, Evertson and Randolph (1999) state that teachers should initially define class rules, moral and social rules together with students, then they should follow the students on the basis of the decisions regarding the rules. Greenwood, Horton and Utley (2002); Sutherland and Oswald (2005) remark that the students who are busy with dealing with issues related to the course, and those who find something interesting in class activities that they are focused are the ones who display less misbehavior. Denkdemir (2007) points out that there have been some factors such as in-class and out of class concepts, affecting the classroom management. Among the in class factors are teachers, students, width of class, color of the walls, number of students in a class, heat and light. It can be stated that the most important entity of these factors is the teacher. In order to manage a classroom effectively, the characteristics that a teacher should adopt include the concerns such as teachers behavior towards students, their sincerity to students, their being able to use their voice during the class, their knowledge, teaching methodology, collaboration with student'parents .

In literature, to our knowledge, there seems to be a lack of an assessment tool pertaining the classroom management for the teachers working at high schools. This study aims to fill in this gap through the scale to be developed, and provide contribution to the field. Furthermore, the classroom management scale that has been developed on the basis of student evaluations will be a student centered assessment scale, which will have an added value as a contribution to the field.

Methodology

Study Group:

This study was administered to the two groups selected by random sampling method in the fall semester of the 2014-2015 academic year in Bolu, a province of Turkey. In the first group, the total of 400 volunteer students who are enrolled in two different high schools answered the draft items composed of 28 questions, however, six of the participants who have not clearly answered or the ones who gave missing parts in survey questions were discarded from the analysis of study. Exploratory factor analysis (EFA) was performed on the draft items based on the rest of the participants' 394, answers to the first draft. The 20 items of the scale provided through (EFA) were administered to 130 students who are enrolled in another high school.

Preparation of Data Collection Tool

Initially, literature review related to classroom management scale was performed in the process of forming the items of the scale. In literature, the notion of classroom management was searched through the questions such as "what is classroom management?" "What are the approaches and methodologies in dealing with classroom management?", "what are the principles of classroom management?" , "what are the scales developed for classroom management. Additionally, in relation to reach the depth of ideas, randomly selected 28 high school students were asked to write their answers to the question "What are your expectations form your teachers concerning the classroom management The written responses from the students were combined to the ones that are reviewed in literature. In the process of writing the items, classifications in relation to the classroom management and theoretical concepts were considered. As a result of the analysis, a bank of items composed of 40 items was formed. In order to confirm the face and structure validity of the draft items of the scale, five instructors who are experts in the field and who have been working at the tertiary level evaluated the scale. On the basis of the feedbacks given by the experts, pilot form has been decreased to the total of 28 items.

Findings and Results

This study has developed a classroom management scale as an assessment tool for the teachers working at high schools. On the basis of validity and reliability studies, a five point likert scale (1= None of them behaves like this, , 2=A few of them behave like this, 3= Majority of them behave like this, 4= All of them behave like this) composed of 18 items and 3 dimensions was developed. Nine items of the scale is affirmative (12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20), the rest of the nine items are negative (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9). In relation to the distribution of the dimensions in the scale, there are nine items in the dimension of human management (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9), three items in class management (12, 13, 14), and six items in behavior management (15, 16, 17, 18, 19, 20). The items as number 10 and 11 were excluded due to the results of the confirmatory factor analysis. The poorest grade gained in the scale 18 and the highest one is 72. The high grades mean that the students perceive their teachers to be at a high level in relation to the classroom management. Findings of the study show that the classroom management scale is valid and reliable for the students at high schools in Turkey.